

Høring – regler for valg av Kirkerådet

Høringsnotat 18. september 2018

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	2
2. Tidligere regler	3
3. Valg av Kirkerådets leder.....	4
4. Valg av andre medlemmer til Kirkerådet.....	5
5. Valg av varamedlemmer	6
6. Nominasjonsordning	7
7. Andre bestemmelser.....	8
8. Konsekvenser for kjønn og likestilling	9
9. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	9
Vedlegg: Forslag til nye regler.....	10

1. Innledning

Kirkemøtet har behandlet regler for valg av Kirkerådet en rekke ganger, blant annet i 2008, 2009, 2010, 2011 og 2014. Bakgrunnen for dette har vært at de krav som har vært fastsatt for sammensetningen av Kirkerådet, har gjort det vanskelig å finne en ideell ordning for valggjennomføringen.

Kirkemøtet vedtok i 2018 at Kirkerådets sammensetning skal endres fra valget av nytt Kirkeråd i 2020, jf. sak KM 15/18. Kirkerådet skal bestå av ett lekt medlem fra hvert bispedømme, en lek kirkelig tilsatt, fire prester og en biskop valgt av Bispemøtet. Videre har Kirkemøtet vedtatt at Kirkerådets leder skal velges blant Kirkemøtets leke medlemmer, samt at Kirkerådets medlemmer også må være medlemmer av Kirkemøtet. Kirkemøtet vedtok også at det skal velges ett personlig varamedlem per medlem i Kirkerådet.

Den nye sammensetningen innebærer at valgreglene må endres. Som følge av at Kirkerådet blant annet skal bestå av elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme, er det mulig å forenkle reglene. Samtidig er det også et spørsmål om hvordan en kan lage gode regler som sikrer kjønnsbalansen og representasjon av unge under 30 år.

I utarbeidelsen av reglene er det ulike hensyn som må veies mot hverandre. Et viktig demokratisk prinsipp er at flertallet skal styre, noe som taler for at reglene legger til rette for at Kirkemøtet kan velge de personene de vil, uten altfor mange begrensninger. Videre er det et valgfaglig prinsipp at valgprosedyrene skal være enkle og gjennomsiktige. Det taler for at reglene forenkles, sammenlignet med dagens regler. Et annet moment som inngår i vurderingen er Kirkemøtets målsetninger om at det skal være minst 40 prosent av hvert kjønn og minst 20 prosent under 30 år i alle råd og utvalg. Et annet prinsipp dreier seg om ivaretagelsen av mindretall, slik at også et mindretall har en representasjon i styrende organer. Dette prinsippet har som hensikt å sikre at de styrende organer avspeiler bredden i Den norske kirke, slik at også personer som er i et mindretall kan la sin stemme bli hørt.

Det foreslås at Kirkerådet velges ved flertallsvalg. Et flertallsvalg innebærer at det er flertallet av Kirkemøtets medlemmer som avgjør hvem som skal sitte i Kirkerådet. Dette tilsvarer langt på vei en parlamentarisk styringsform. Det forhold at Kirkemøtet i 2019 formodentlig vil bli valgt ved forholdsvalg (listevalg), kan tilsi at det også bør åpnes for at Kirkerådets leke medlemmer velges ved forholdsvalg, hvor registrerte nomineringsgrupper og andre grupper gis anledning til å fremme lister. I så tilfelle ville det antagelig være mest naturlig at det ble gjennomført forholdsvalg på de leke medlemmene, med unntak av leder, og flertallsvalg på prester og lek kirkelig tilsatt. En ordning med forholdsvalg ville innebære at de grupperingene som fremmer lister ville bli proporsjonalt representert i Kirkerådet, noe som ville sikret mindretallsrepresentasjon og bidra til at bredden i Kirkemøtet blir avspeilet i Kirkerådet. En ordning som åpner opp for forholdsvalg, ville etter Kirkerådets vurdering gi den beste representasjonen av Kirkemøtets mindretall i Kirkerådet. Samtidig antas det at det vil være for tidlig å introdusere forholdsvalg ved valg av Kirkerådet nå.¹ Det fremmes derfor ikke forslag om dette nå.

¹ Åpen folkekirke ga uttrykk for tilsvarende syn i sin høringsuttalelse til høringen om *Kirkerådets sammensetning* høsten 2017.

Det skal for ordens skyld presiseres at reglene for valg av Kirkerådet primært regulerer valget av de medlemmene av Kirkerådet som blir valgt av Kirkemøtet. Etter kirkeloven § 25 første ledd skal også Bispemøtet velge en biskop med varamedlem til Kirkerådet. Kirkemøtet har tradisjonelt overlatt detaljene rundt valget av biskop med vararepresentant til Bispemøtet selv. Bispemøtet har i sin forretningsorden § 6 fastsatt at Bispemøtets preses er medlem av Kirkerådet. Kirkerådet legger til grunn at dette vil være naturlig å videreføre.

2. Tidligere regler

Valgene til og med 2006 skjedde ved at lederen ble valgt først, deretter ett medlem fra hvert bispedømmeråd. Hvert medlem av Kirkemøtet avga ti stemmer på henholdsvis seks–sju leke, en lek kirkelig tilsatt og tre prester. Deretter ble det valgt representanter på fritt grunnlag, dvs. representanter som ikke var medlem av Kirkemøtet. Av disse ble det valgt en–to leke og en prest, avhengig av om lederen ble valgt som representant for et bispedømmeråd eller på fritt grunnlag.

I forbindelse med demokratireformen i Den norske kirke fra 2009 ble ordningen med representanter valgt på fritt grunnlag fjernet, og det ble fastsatt et krav om at medlemmene av Kirkerådet skulle velges blant Kirkemøtets valgte medlemmer.

Et viktig formål ved revisjon av Regler for valg av kirkeråd som ble behandlet av Kirkemøtet i 2008, var å finne frem til en valgordning som la til rette for et mer reelt valg (sak KM 11/08). Ved tidligere valg kunne valget få preg av oppnevning. Nominasjonskomiteens forslag, der kandidatene var oppført i *prioritert* rekkefølge og i hovedsak i samsvar med bispedømmerådernes prioriteringer, ble også langt på vei resultatet av avstemningen. Kirkemøtet vedtok derfor at kandidatene skulle settes opp i *alfabetisk* rekkefølge.

Kirkemøtet 2009 fastsatte regler for valg av Kirkeråd 2010 (sak KM 06/09). Kirkemøtet gikk her inn for å øke antall valgrunder fra tre til fem for dermed å få større grad av reelt valg i hver runde, og kandidatene skulle settes opp i alfabetisk rekkefølge. Målsetningen var å øke Kirkemøtets innflytelse over valgresultatet.

I de fem valgomgangene skulle følgende velges:

- 1) Valg av leder
- 2) Valg av en lek kirkelig tilsatt
- 3) Valg av 4 geistlige representanter
- 4) Valg av 6 leke representanter (fra de bispedømmer som ikke allerede var representert)
- 5) Valg av 2 leke representanter, blant de gjenværende leke kandidatene.

Valget i 2010 ble et tydeligere reelt valg, men medførte at valgmulighetene ble færre jo lenger ut man kom i valget. Dette reduserte valgfriheten for den kategorien som ble valgt sist. Til Kirkemøtet 2011 la Kirkerådet derfor frem forslag som tok sikte på å forenkle valggjennomføringen, da fem valgomganger ble opplevd som noe omstendelig. Det ble foreslått at alle kategorier skulle velges samtidig, istedenfor å ha egne valgomganger for den enkelte kategori. En ville da unngå å gi en bestemt kategori en viss forrang på grunn av

rekkefølgen på valgongangene. Antall valgonganger ble foreslått redusert fra fem til tre, noe som ville gjøre valget raskere å gjennomføre, om enn litt mer tidkrevende å telle opp.

Valget 2012 ble gjennomført i tre valgonganger:

- 1) Valg av leder.
- 2) Valg av ti medlemmer, ett fra hvert bispedømmeråd som leder ikke ble valgt inn fra, og innen kategoriene lek og geistlig. Hvert medlem skulle avgi stemme på kun én kandidat fra hvert av de ti bispedømmerådene.
- 3) Valg av de tre resterende medlemmene, hvorav en lek kirkelig tilsatt.

Opptellingen etter annen valgongang ble først gjennomført på en måte som det ble stilt spørsmål ved. Reglene på dette punkt var ikke entydige og kunne dermed misforstås, og valgkomiteens leder foreslo derfor at andre valgongang måtte oppheves. Kirkemøtet vedtok enstemmig å foreta nytt valgoppgjør, jf. KM 2.7/12.

På bakgrunn av erfaringene 2012, fremmet Kirkerådet et forslag om endringer i valgreglene for Kirkemøtet i 2014. Kirkemøtet videreførte tre valgonganger, men fastsatte nye regler for hvordan valgoppjøret skulle foretas. Det ble bestemt at ved opptellingen i andre valgongang skulle først de to leke kandidatene som hadde fått flest stemmer til medlem av Kirkerådet kåres. Deretter skulle den geistlige kandidaten som hadde fått flest stemmer kåres. Denne prosedyren skulle så gjentas to ganger inntil ni medlemmer var kåret. Hver gang en kandidat ble kåret til medlem ble de øvrige kandidatene fra det respektive bispedømmeråd strøket fra den aktuelle valgongangen. Til medlem av Kirkerådet fra det siste bispedømmet ble så den kandidat som har høyest stemmetall kåret, uavhengig av kategori dersom valgt leder av Kirkerådet er lek. Dersom valgt leder av Kirkerådet var prest, ville den leke kandidaten med høyest stemmetall bli kåret til medlem. Disse reglene ble benyttet ved valget av Kirkerådet i 2016.

I forbindelse med lovendringene i kirkeloven fra 2017 ble kirkeloven § 25 endret slik at myndigheten til å fastsette Kirkerådets sammensetning ble lagt til Kirkemøtet. Kirkemøtet 2016 behandlet et forslag om å gjøre noen endringer i reglene for valg av Kirkerådet for å tydeliggjøre at Kirkerådet kan ansvarliggjøres ved at det skiftes ut i valgperioden ved mistillit. I den forbindelse sluttet kirkemøtekomiteen seg til Kirkerådets forslag om å foreta en ny gjennomgang av reglene for valg og sammensetning av Kirkerådet før valget i 2020, jf. komitémerknad nr. 2 i sak KM 08/16.

Kirkemøtet 2018 behandlet en sak om Kirkemøtets sammensetning etter 2020, hvor det ba Kirkerådet fremme valgregler i tråd med den endrede sammensetningen til Kirkemøtet i 2019.

3. Valg av Kirkerådets leder

Kirkemøtet har bestemt at lederen av Kirkerådet skal velges blant Kirkemøtets leke medlemmer. Kirkerådet legger til grunn at valget av leder fortsatt bør velges i en særskilt avstemning før resten av rådet velges. Hvis ingen ved første stemmegivning får flertall av de stemmer som er avgitt, holdes ny stemmegivning. Ved denne skal det bare stemmes på de to som ved første stemmegivning har fått flest stemmer. Kirkerådet foreslår også å videreføre

ordningen hvor leder velges for to år av gangen. En eventuell endring av dette vil medføre behov for endringer i regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet § 1 nr. 1 og eventuelt tilsvarende bestemmelser i statutter for Mellomkirkelig råd og statutter for Samisk kirkeråd.

4. Valg av andre medlemmer til Kirkerådet

Den nye sammensetningen av Kirkerådet medfører at alle bispedømmene blir representert gjennom valget av de leke medlemmene. Dermed er det ikke behov for å videreføre kompliserte opptellingsregler som både skal sikre at de ulike kategoriene og alle bispedømmene blir representert. Det gir muligheter for forenkling.

Valget av Kirkerådet kan, på grunn av den nye sammensetningen, gjennomføres på mange forskjellige måter. Det er vurdert to alternativer som fremmes som forslag i høringen.

Alternativ 1

Alternativ 1 går ut på at valget gjennomføres på følgende måte:

1. Kirkemøtet velger leder ved flertallsvalg i en særskilt avstemning.
2. Kirkemøtet velger alle de andre medlemmene ved flertallsvalg (de ti resterende leke medlemmene, dvs. ett fra hvert av bispedømmene leder ikke er valgt fra, fire prester og en lek kirkelig tilsatt).
3. Kirkemøtet velger varamedlemmene i en egen valgomgang, se kapittel 5 nedenfor.

Dette alternativet vil forenkle gjennomføringen av valget. Dette var et hensyn det ble lagt vekt på da Kirkerådets sammensetning ble vedtatt endret. En slik forenkling vil medføre at valgprosedyrene blir enklere og mer gjennomsiktige. De kandidatene som får flest stemmer innen hver kategori (lek, lek kirkelig tilsatt, prest) vil bli valgt. Reglene vil i større grad enn tidligere legge til rette for at Kirkemøtet kan velge de kandidatene de ønsker, med færre begrensninger enn tidligere. Med to valgomganger vil Kirkemøtet ikke kunne sikre kjønnsbalanse, representasjon av unge under 30 år eller mindretallsrepresentasjon. Det blir derfor opp til Kirkemøtets medlemmer å vurdere slike hensyn, ved siden av vurderinger av hvem de synes er best egnet til å bli valgt til Kirkerådet.

Alternativ 2

Alternativ 2 innebærer at valget gjennomføres på følgende måte:

1. Kirkemøtet velger leder i en særskilt avstemning.
2. Kirkemøtet velger fem leke medlemmer, to prester og en lek kirkelig tilsatt.
3. Kirkemøtet velger de fem resterende leke medlemmene og to prester.
4. Kirkemøtet velger varamedlemmene i en egen valgomgang, se kapittel 5 nedenfor.

Dette alternativet har en valgomgang mer enn i alternativ 1. Samtidig legger alternativet til rette for at Kirkemøtet kan ivareta sine målsetninger om at det skal være minst 40 prosent av hvert kjønn og minst 20 prosent under 30 år i Kirkerådet, ved at det får mulighet til å se an valgresultatet fra andre valgomgang før de siste medlemmene velges. Dersom Kirkerådet etter

den første valgongangen ligger an til å få overrepresentasjon av et kjønn og manglende representasjon av unge under 30 år, vil Kirkemøtet få anledning til å avgi stemmer på kandidater som vil kunne gjøre Kirkerådet mer balansert. Det vil kunne bidra til å sikre at Kirkerådets medlemmer er med å avspeile bredden av medlemmer i Kirkemøtet.

Innenfor dette alternativet, ber Kirkerådet høringsinstansene særskilt om å vurdere antallet medlemmer som bør velges i henholdsvis andre og tredje valgongang innenfor hver kategori.

5. Valg av varamedlemmer

Varamedlemmer kan enten velges som personlige varamedlemmer som er knyttet til det enkelte medlem, eller som varamedlem i nummerert rekkefølge per kategori. Fordi det er fastsatt at alle bispedømmer skal være representert i Kirkerådet gjennom de leke medlemmene, er det nødvendig å ha personlige varamedlemmer for disse. Det samme gjelder for lek kirkelig tilsatt, som følge av at det er én plass. For prestene i Kirkerådet er det imidlertid teknisk mulig å innføre en ordning med varamedlemmer i nummerert rekkefølge (1. varamedlem, 2. varamedlem osv.) gjeldende fra 2020. Det kunne sikre en større kontinuitet i vararepresentasjonen blant prestene. Kirkemøtet har fastsatt at det skal velges ett personlig varamedlem per medlem i Kirkerådet, jf. sak KM 15/18.

Etter gjeldende ordning blir den kandidaten som har fått nest flest stemmer blant de leke kandidatene, valgt som varamedlem. Tilsvarende gjelder for lek kirkelig tilsatt. Varamedlem for prest i Kirkerådet er varamedlemmet til vedkommende bispedømmeråd. Dette har sammenheng med kravet om at alle bispedømmerådene skal være representert i Kirkerådet.

Den nye sammensetningen sikrer at alle bispedømmene blir representert i Kirkerådet gjennom de leke medlemmene. Dermed vil varamedlemmene for både lek kirkelig tilsatt og prestene kunne velges blant Kirkemøtets valgte medlemmer. For prestenes del har det som konsekvens at åtte av de elleve prestene i Kirkemøtet blir enten medlem eller varamedlem av Kirkerådet.

Valget av varamedlemmer kan gjennomføres på i hvert fall to måter. En måte å gjennomføre valget på er å videreføre ordningen hvor den kandidaten som får nest flest stemmer blant kandidatene ved valget av medlemmer velges som varamedlem. Denne ordningen medfører en enkel valggjennomføring, ved at valget av varamedlemmer skjer samtidig med valget av medlemmer, i samme valgongang. I en viss forstand kan ordningen bidra til å ivareta en mindretallsrepresentasjon, ved at et mindretall som ikke blir valgt som medlemmer av Kirkerådet, får en viss representasjon gjennom varamedlemmer i rådet ved forfall. Samtidig tar ordningen ikke høyde for tilfeller hvor det ikke blir valgt varamedlemmer, for eksempel hvor det ikke blir avgitt stemmer på andre kandidater eller ikke er andre kandidater enn den kandidaten som blir valgt som medlem. For eksempel vil ikke valget av lek varamedlem fra det bispedømmet Kirkerådets leder kommer fra, være ivaretatt gjennom denne ordningen.

En annen måte det kan gjennomføres på er ved en særskilt avstemning med valg av varamedlemmene i etterkant av valget av de faste medlemmene. Denne ordningen vil være litt mer omstendelig enn det første alternativet, da det medfører en ekstra valgongang. En fordel er at varamedlemmene i Kirkerådet også får en større støtte bak seg i Kirkemøtet. Valget vil

antakelig bidra til at varamedlemmene som blir valgt i større grad vil stå for de samme standpunktene i aktuelle kirkelige spørsmål som de faste medlemmene, sammenlignet med i dag. Ordningen vil også sikre at alle de faste medlemmene får valgt varamedlemmer, slik at det er Kirkemøtet selv som velger alle varamedlemmene. Kirkerådet foreslår regler i tråd med denne ordningen.

6. Nominasjonsordning

Kirkerådet foreslår å videreføre gjeldende nominasjonsordning ved valg av Kirkerådet. Det innebærer at det siste Kirkemøtet i bispedømmerådernes valgperiode velger en nominasjonskomité bestående av tre leke medlemmer, en lek kirkelig tilsatt og en prest, hvor ett av medlemmene skal være under 30 år.

Nominasjonskomiteen skal så innhente forslag fra bispedømmerådene. Bispedømmerådene skal foreslå fire leke kandidater i prioritert rekkefølge, inkludert lek kirkelig tilsatt. Fra bispedømmerådene i Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bør minst en av de foreslåtte kandidatene være same. Kirkerådet foreslår også å videreføre at alle prestene i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet. Begrunnelsen for dette er at det skal velges fire prester med fire varamedlemmer, slik at åtte av Kirkemøtets elleve prester uansett blir valgt. Dermed er det kun tre prester som ikke blir valgt, noe som var bakgrunnen for at Kirkemøtet fra 2014 valgte å anse alle prestene som kandidater til Kirkerådet. Kirkerådet ber høringsinstansene særskilt å vurdere om også alle leke kirkelig tilsatte i Kirkemøtet bør være kandidater til Kirkerådet, eller om dagens ordning hvor det er tre leke kirkelige tilsatte som foreslås av nominasjonskomiteen, bør videreføres.

I Kirkerådets saksorientering til Kirkemøtet 2016, la Kirkerådet til grunn at forholdet mellom nominasjonskomiteen og valgkomiteen kunne være aktuelt å gjennomgå i forkant av valget av Kirkeråd i 2020, se saksorienteringen i sak KM 13/16 side 6. I henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 3-5 skal Kirkemøtet velge en valgkomité for fire år. Denne valgkomiteen har etter gjeldende regler for valg av Kirkeråd § 5-1 ansvaret for å lede valget og foreta valgoppgjøret, det vil si fungere som en nøytral valgmyndighet med et ansvar for gjennomføringen av valgene i Kirkemøtet. Samtidig fungerer valgkomiteen som nominasjonskomité ved valg som gjennomføres midt i valgperioden, herunder nyvalg. Det kan stilles spørsmålstegn ved om kombinasjonen av rollene som nøytral valgmyndighet og nominasjonsorgan prinsipielt sett er heldig. På den annen side har ordningen fungert godt hittil, samtidig som det ikke er gitt at det finnes noen gode alternativer til dagens ordning. En kunne sett for seg at Kirkemøtet i starten av bispedømmerådernes valgperiode valgte en nominasjonskomité som fungerer i fire år, helt til Kirkemøtets første møte i den følgende valgperioden. Da kunne en skille rollene som valgkomité i betydningen valgstyre og valgkomité i betydningen nominasjonskomité. Det er imidlertid ikke gitt at Kirkemøtet på sitt første møte i valgperioden kjenner kandidatene eller forholdende godt nok til at det er naturlig å velge en nominasjonskomité for et valg som vil foregå fire år senere. Kirkerådet har derfor valgt å fremme et forslag om å videreføre dagens ordning hvor valgkomiteen også fungerer som nominasjonskomité ved nyvalg i perioden.

Det følger av reglens system at der nominasjonskomiteen fremmer en valgliste, kan ikke valgkomiteen stryke eller endre på kandidatene som er nominert av nominasjonskomiteen, med mindre kandidatene selv har erklært at de trekker sitt kandidatur eller viser seg å ikke lenger være valgbar. Det foreslås samtidig å tydeliggjøre i reglene at valgkomiteen kan fremme tilleggs kandidater til de kandidatene som er nominert av nominasjonskomiteen. Dette er for å gjøre det klart at valgkomiteen vil ha en rolle også ved disse valgene. Samtidig er valgkomiteens medlemmer også medlemmer av Kirkemøtet, og har i denne egenskap rett til å fremme benkeforslag. Det vil imidlertid være mer naturlig at dette gjøres av valgkomiteen som komité, enn om valgkomiteens medlemmer fremmer det på egenhånd.

For ordens skyld foreslås det også å presisere i reglene at suppleringsvalg til Kirkerådet i valgperioden skal foretas av Kirkemøtet. Dette er i tråd med gjeldende praksis, jf. sak KM 02.9/17. Det vil da være valgkomiteen som fungerer som nominasjonskomité. Valgkomiteen skal be vedkommende bispedømmeråd om forslag til en til to kandidater til plassen som står ubesatt.

Kirkemøtets forretningsorden § 7-6 åpner for at personvalg kan foregå «ved stemmesedler på papir eller ved bruk av elektronisk møtesystem». Det foreslås å ta inn tilsvarende bestemmelser i valgreglene som åpner opp for at Kirkerådet kan velges enten ved stemmesedler på papir eller ved bruk av elektronisk møtesystem.

7. Andre bestemmelser

Kirkerådet foreslår å videreføre bestemmelsene som regulerer hvordan Kirkemøtet kan skifte ut Kirkerådet og foreta et nyvalg i valgperioden. Dette er regler Kirkemøtet fastsatte fra 1. januar 2017, og Kirkerådet kan ikke se at det er grunn til å endre dette nå.

Det foreslås dessuten å videreføre bestemmelsene om uttreden av Kirkerådet i valgperioden, hvor reglene i kirkeloven § 7 gjøres tilsvarende gjeldende for Kirkerådet, samt bestemmelsen om at Kirkerådet kan foreta mindre endringer i reglene.

Tidligere har det vært en bestemmelse som fastslår at «hvis det ikke er avgitt stemmer på annen kandidat [enn den som ble valgt] eller hvis det ikke er en annen kandidat, utpeker vedkommende bispedømmeråd vararepresentanten». Som følge av at varamedlemmene velges i en egen valgomgang, anses det ikke nødvendig å videreføre en slik bestemmelse. Det har også sammenheng med at Kirkerådet mener valget av Kirkerådets medlemmer og varamedlemmer må foretas av Kirkemøtet.

Kirkerådet foreslår å videreføre bestemmelsene om stemmelikhet. Disse slår fast at Kirkemøtet først skal benytte omvalg mellom kandidatene som oppnår likt stemmetall. Ved fortsatt stemmelikhet, avgjøres valget ved loddtrekning. Kirkemøtekomiteen la i sin behandling av saken i 2014 vekt på at «Dette vil gi Kirkemøtet mulighet til å stemme på den av disse de ønsker inn i Kirkerådet (...). Kirkemøtet får dermed velge hvem som skal bli medlem av Kirkerådet» (protokollen fra Kirkemøtet 2014 side 21). Alternativet hvor det gjennomføres loddtrekning ved stemmelikhet i første omgang, har Kirkemøtet altså tidligere valgt vekk, og det fremmes ikke forslag om å endre dette.

I det foreslåtte regelutkastet er det ikke presisert hvor mange kandidater det skal avgis stemmer på. Det er i utgangspunktet lagt til grunn at Kirkemøtets medlemmer avgir stemme på like mange kandidater som skal velges innen hver kategori, men at det er adgang til å stemme blankt i henhold til kirkeloven § 30 annet ledd. I andre valgongang i alternativ 2 vil det for eksempel si at det skal avgis stemme på inntil fem leke medlemmer, to prester og lek kirkelig tilsatt. Kirkerådet vurderer likevel om dette bør presiseres eksplisitt i reglene, for å unngå tvil. Kirkerådet ber derfor høringsinstansene vurdere dette særskilt. Kirkerådet vil eventuelt fremme forslag om en slik presisering til Kirkemøtet på bakgrunn av høringen.

Når det gjelder forkasting av stemmesedler, foreslås det å videreføre bestemmelsen om at stemmesedler som er feil utfylt skal forkastes, men det presiseres i reglene at det er valgkomiteen som er rett organ til å vedta at en stemmeseddel skal forkastes. Dette er i tråd med alminnelige prinsipper for valg, hvor spørsmålet om stemmesedler skal forkastes anses som en avgjørelse av prinsipiell betydning som ikke kan delegeres.

8. Konsekvenser for kjønn og likestilling

Forslaget viderefører kravet om at valglisten fra nominasjonskomiteen, eventuelt valgkomiteen, skal sikre at hvert kjønn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Dette er en videreføring av gjeldende rett. Tilleggs kandidater som føres opp på valglisten etter benkeforslag eller forslag fra valgkomiteen, foreslås ikke omfattet av dette kravet, se forslag til § 2-3 siste ledd siste punktum. Det vil være opp til Kirkemøtet selv om det vil foreta et valg av kandidater som sikrer en kjønnsbalanse i sammensetningen.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til nye regler for valg av Kirkerådet, anses ikke å medføre økte økonomiske konsekvenser sammenlignet med dagens ordning. Begge alternativene vil medføre administrative forenklinger av gjennomføringen av valget som følge av at valgoppgjøret blir mindre komplisert, men alternativ 1 med tre valgonganger vil gi enda større forenkling enn alternativ 2 med fire valgonganger (begge inkludert egen valgongang for valg av varamedlemmer).

Vedlegg: Forslag til nye regler

Regler for valg av Kirkerådet

Kapittel 1. Kirkerådets sammensetning og valgperiode

§ 1-1. Kirkerådets sammensetning

Kirkerådet består av:

- a) elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme, valgt av Kirkemøtet,
- b) en lek kirkelig tilsatt valgt av Kirkemøtet,
- c) fire prester valgt av Kirkemøtet og
- d) en biskop valgt av Bispemøtet.

For hvert av medlemmene skal det velges et personlig varamedlem.

Kirkerådets medlemmer og varamedlemmer må være medlemmer av Kirkemøtet.

§ 1-2. Valgperiode. Nyvalg i valgperioden.

Kirkerådets valgperiode er fire år fra Kirkemøtets første møte i bispedømmerådene valgperiode frem til Kirkemøtets første møte i den påfølgende valgperioden.

Kirkerådet tiltrer umiddelbart etter Kirkemøtet hvor valget har funnet sted. Ved nyvalg innenfor valgperioden tiltrer Kirkerådet straks det er valgt.

Mistillit til Kirkerådets leder eller samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, kan fremmes av minst ett medlem av Kirkemøtet.

Hvis mistillitsforslaget får alminnelig flertall, skal det velges en ny leder eller et nytt Kirkeråd for resten av valgperioden.

Kapittel 2. Nominasjon

§ 2-1. Nominasjonskomité

Kirkemøtet velger en nominasjonskomité på sitt siste møte i bispedømmerådene valgperiode. Nominasjonskomiteen skal bestå av tre leke medlemmer, en lek kirkelig tilsatt og en prest. En av disse skal være under 30 år. Komiteen velger selv leder. En tilsatt i Kirkerådets sekretariat er sekretær for komiteen.

Ved nyvalg og suppleringsvalg innenfor Kirkerådets valgperiode skal Kirkemøtets valgkomité fungere som nominasjonskomité for valget.

§ 2-2. Forslag på kandidater

Nominasjonskomiteen ber bispedømmerådene om å foreslå fire av sine leke medlemmer som kandidater i prioritert rekkefølge, inkludert den leke kirkelig tilsatte på ønsket plass. Alle prester i Kirkemøtet er å anse som kandidater til Kirkerådet. Fra bispedømmene i Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bør minst en av de foreslåtte kandidatene være same.

Bispedømmerådene kan også komme med forslag til lederkandidater overfor nominasjonskomiteen.

Ved nyvalg i valgperioden ber valgkomiteen Kirkemøtets medlemmer om å fremme forslag til kandidater innen en frist.

Ved suppleringsvalg i valgperioden ber valgkomiteen vedkommende bispedømmeråd om å fremme forslag til en til to kandidater.

Kirkemøtets medlemmer kan fremme forslag til kandidater under Kirkemøtet.

§ 2-3. Valgliste ved valg av Kirkerådets leder og øvrige medlemmer

Nominasjonskomiteen fremmer på grunnlag av bispedømmerådernes prioriteringer en valgliste med:

- a) forslag til kandidater til leder av Kirkerådet, i alfabetisk rekkefølge,
- b) forslag til tre leke kirkelig tilsatte, i alfabetisk rekkefølge,
- c) de elleve prestene, ordnet bispedømmevis, og
- d) forslag til 22 leke kandidater, to fra hvert bispedømmeråd, ordnet bispedømmevis og i alfabetisk rekkefølge.

Kandidatene føres opp på listen med angivelse av fullstendig navn, stilling, menighet, alder, bispedømme og relevante opplysninger om kandidatene.

Nominasjonskomiteen skal sikre at hvert kjønn er representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på valglisten. Tilsvarende skal nominasjonskomiteen så langt det er mulig sikre at det er en andel kandidater under 30 år på minst 20 prosent.

Ved nyvalg i valgperioden kommer første til tredje ledd til anvendelse så langt de passer.

Ved suppleringsvalg i valgperioden skal valgkomiteen fremme forslag på en til to kandidater til den plassen som står ubesatt.

Kandidater foreslått etter § 2-2 siste ledd skal føres opp på valglisten. Valgkomiteen kan også selv føre opp kandidater på listen. Kandidatene ført opp på valglisten etter dette ledd er ikke omfattet av kravet i tredje ledd.

§ 2-4. Valgliste ved valg av Kirkerådets varamedlemmer

Etter at Kirkerådets leder og øvrige medlemmer er valgt av Kirkemøtet, fremmer valgkomiteen en valgliste med:

- a) forslag på 22 leke kandidater, i alfabetisk rekkefølge,
- b) forslag på tre leke kandidater, i alfabetisk rekkefølge, og
- c) de sju prestene som ikke har blitt valgt, ordnet bispedømmevis.

Reglene i § 2-3 annet til sjetten ledd kommer så langt de passer til anvendelse ved utarbeidelsen av valglisten.

Kapittel 3. Valg

§ 3-1. Valgkomiteen. Hemmelig valg.

Valgkomiteen leder valget og foretar valgoppgjøret.

Valgkomiteen sørger for stemmesedler til den enkelte valgomgang. Stemmegivningen kan i stedet gjennomføres ved bruk av elektronisk møtesystem.

Stemmegivningen er hemmelig.

§ 3-2. Valg av leder

Kirkemøtet velger først leder av Kirkerådet blant Kirkemøtets leke medlemmer ved særskilt avstemning. Hvis ingen ved første stemmegivning får flertall av de stemmer som er

avgitt, holdes ny stemmegivning. Ved denne skal det bare stemmes på de to som ved første stemmegivning har fått flest stemmer.

Lederen velges for to år. Ved nyvalg velges lederen ut funksjonsperioden. Lederen kan gjenvelges. Kirkerådet velger selv nestleder for en periode på to år.

Alternativ 1

§ 3-3. Valg av øvrige medlemmer

Etter valget av leder velger

Kirkemøtet ti leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme som leder ikke ble valgt fra, en lek kirkelig tilsatt og fire prester. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Alternativ 2

§ 3-3. Valg av øvrige medlemmer

Etter valget av leder velger

Kirkemøtet først fem leke medlemmer, lek kirkelig tilsatt og to prester. De leke medlemmene kan velges fra bispedømmene leder ikke ble valgt fra. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Etter at resultatet av ovenstående valg foreligger, foretas valg av de resterende fem leke medlemmer og to prester. De leke medlemmene velges fra bispedømmene leder og de fem leke medlemmene ikke ble valgt fra. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

§ 3-4. Valg av varamedlemmer

Etter valget av Kirkerådets leder og øvrige medlemmer velger Kirkemøtet et personlig varamedlem per medlem i en egen valgomgang. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Kapittel 4. Forskjellige bestemmelser

§ 4-1. Stemmelikhet. Forkasting av stemmesedler.

Ved stemmelikhet gjøres det omvalg mellom kandidatene som har fått like mange stemmer. Ved fortsatt stemmelikhet treffes avgjørelsen ved loddrekning. Valgkomiteen skal forkaste stemmesedler som er feil utfylt.

§ 4-2. Uttreden og fratredelse

Reglene i kirkeloven § 7 gjøres tilsvarende gjeldende for Kirkerådet.

Hvis Kirkemøtet vedtar mistillit til Kirkerådets leder eller til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, plikter vedkommende å tre ut av rådet fra det tidspunkt ny leder av Kirkerådet eller nytt Kirkeråd er valgt.

Har Kirkemøtet vedtatt mistillit til sittende leder i Kirkerådet, vil vedkommende være utelukket fra å stille til gjenvalg. Har Kirkemøtet vedtatt mistillit samlet til alle medlemmene av Kirkerådet som er valgt av Kirkemøtet, vil fratredende medlemmer, inkludert leder, kunne stille til gjenvalg.

§ 4-3. Mindre endringer

Kirkemøtet gir Kirkerådet myndighet til å foreta mindre endringer i reglene.

§ 4-4. Ikrafttredelse

Reglene trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer. Samtidig oppheves regler 14. november 1997 nr. 4862 for valg av Kirkeråd.